CZU: 347.51:369.013.6:341.231.14 **https://doi.org/10.59295/rpijn2025.84**

ANALIZA PARTICULARITĂȚILOR EXECUTĂRII OBLIGAȚIILOR LEGATE DE OBȚINEREA PENSIEI DE ÎNTREȚINERE: ÎNTRE TEORIE ȘI PRACTICĂ

ODINOKAIA Ina,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți,
doctor, conferențiar universitar,
Șefa Catedrei de Drept, Facultatea de Drept și Științe Sociale
ORCID ID: 0009-0007-8274-0692

GRIMAILO Nelea,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți,
doctor, lector universitar,
Catedrade Drept, Facultatea de Drept și Științe Sociale
ORCID ID: 0009-0008-8350-7478

MUȘCINSCHI Alexandru,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți,
student, Facultatea de Drept și Științe Sociale

PRISEAJNÎI Constantin,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți,
student, Facultatea de Drept și Științe Sociale

SUMMARY

The article analyzes the impact of socio-economic and legal phenomena on the efficiency of the enforcement of obligations related to obtaining maintenance in the Republic of Moldova. The effects of the "shadow economy", such as undeclared work, on the establishment and collection of maintenance are examined. The study explores the influence of migration, which complicates the localization of debtors and the enforcement of obligations. It also looks at changes in family structure and declining trust in legal institutions, which affect the cooperation and efficiency of the system. The research combines statistical data, qualitative analysis and case studies to provide recommendations for the improvement and harmonization of legislation in the context of obtaining child maintenance service.

Keywords: maintenance, enforcement procedure, civil process, debtor, parents, material support, migration, international cooperation.

Codul familiei al Republicii Moldova prin art.74 statuează obligativitatea părinților de a-și întreține „copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită

sprijin material", prin achitarea pensiei de întreținere, modul de plată a căreia se determină „în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă", iar în lipsa unui astfel de contract, în situația când părinții nu participă la întreținerea copiilor „se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare."

În același sens, prin art. 96, se stabilește că „contractul privind mărimea, condițiile și modul de plată a pensiei de întreținere poate fi încheiat între persoana care datorează întreținere (*debitorul întreținerii*) și persoana care are dreptul la întreținere (*creditorul întreținerii*)." [9]

Potrivit prevederilor art.18 alin.1 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, statele părți își asumă angajamente privind „asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului", răspunderea revenindu-le „în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali", care „trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului."

În aceiași ordine de idei, Convenția prin art.27 alin.2, prevede că „părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului." [12]

Reglementările stipulate supra ne scot în evidență faptul că, ambii părinți au datoria de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului minor. Desigur este ideală situația când ambii părinții ajung la un consens privind modalitatea de plată și cuantumul pensiei de întreținere, fără a fi necesar de a se ajunge în instanța de judecată privind stabilirea acesteia, precum și la executarea hotărârii judecătorești privind încasarea pensiei de întreținere.

În acest context, se evidențiază importanța procedurii de executare ca fază a procesului civil și aspectul de neexecutare efectivă a hotărârilor judecătorești care transformă actul de justiție în unul iluzoriu.

După cum a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele *Şandor vs. România* [19] și *Hornsby vs. Grecia* [18], în situația când se refuză/ se omite/ se întârzie executarea unei hotărâri judecătorești, garanțiile art.6 ale Convenției Europene a Drepturilor Omului [11] de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești își pierd orice rațiune.

După cum este menționat în Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei în materie de executare a deciziilor judecătorești, nr. Rec. (2003)17 din 09.09.2003, „nu numai neexecutarea unor hotărâri judecătorești definitive, ci și amânarea momentului la care ea își produce efectele transformă dreptul la un proces echitabil în unul inoperant și iluzoriu, în detrimentul uneia dintre părți.” [26]

Prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că, executarea unei hotărâri definitive pronunțată de o instanță judecătorească trebuie privită ca o parte integrantă a „procesului”, în sensul art. 6 al Convenției [18, para 40; 21, para 63], deși dreptul „de acces la o instanță” nu impune obligația statului de a executa orice hotărâre judecătorească cu privire la un drept cu caracter civil fără a ține cont de circumstanțele specifice ale cauzei. [20, para 39]

Curtea a notat că, responsabilitatea statului în privința executării unei hotărâri judecătorești pronunțată împotriva unei companii private nu se extinde dincolo de implicarea autorităților de stat în procedurile de executare, [16, para 67] însă atunci când autoritățile sunt obligate să acționeze pentru executarea unei hotărâri judecătorești și nu o fac, inacțiunea lor poate angaja responsabilitatea statului în temeiul art. 6 para 1 al Convenției. [22, para 44]

Curtea nu este chemată să examineze faptul dacă ordinea juridică internă a statului poate să asigure executarea hotărârilor pronunțate de către instanțele judecătorești. Într-adevăr, fiecare stat trebuie să asigure funcționarea unor instrumente juridice care să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea obligațiilor pozitive care îi revin. [17, para 66] În cauzele în care se cer acțiuni de la un debitor persoană privată, statul, în calitate de posesor al forței publice, trebuie să acționeze diligent pentru a asista creditorul în executarea hotărârii judecătorești. [13, para 70]

În jurisprudența sa constantă, Curtea reamintește că, principiul conform căruia hotărârile judecătorești trebuie executate, nu poate fi interpretat ca obligând statul să răspundă pentru un debitor privat, în caz de imposibilitate de plată a acestuia. [16]

Posibilitatea executării silite a obligației de întreținere duce la ideea că, membrii familiei poartă răspundere pentru cei apropiați și, respectiv, menirea practicii și doctrinei juridice este de a aduce la cunoștință tuturor despre aceasta, în scopul ridicării nivelului răspunderii morale și juridice a populației.

Pentru a asigura realizarea efectivă a drepturilor și libertăților omului este

important ca hotărârile judecătorești și alte acte executorii să fie aplicate cu strictețe, prompt, în mod unitar, fără discriminări și influențe [6, p. 28]. Neexecutarea hotărârilor judecătorești limitează accesul la justiție, afectând esențial statul de drept.

Una dintre problemele sesizate de către instituția Avocatului Poporului în anul 2021 [31] o constituie neexecutarea titlului executoriu, condiționate de: complexitatea procedurilor de executare; conduita părților implicate în proces; cuantumului și natura pretențiilor constatate prin hotărârea instanței judecătorești.

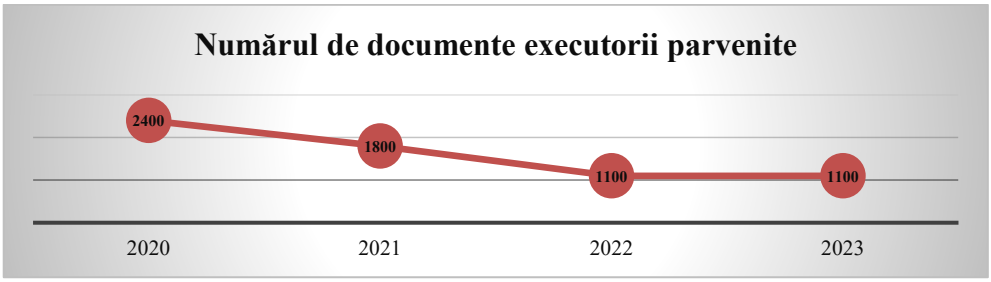
Un subiect aparte în acest sens l-a constituit tergiversarea executării hotărârilor instanțelor de judecată rămase definitive privind plata pensiei de întreținere a copiilor minori, pe motivul imposibilității executorilor judecătorești de a stabili locul aflării debitorului. În astfel de condiții, executorii judecătorești sunt puși în situația de a suspenda executarea hotărârii judecătorești până la identificarea locului aflării debitorului, fapt ce generează o datorie la plata pensiei de întreținere. Neangajarea oficială în câmpul muncii, de asemenea, face imposibilă realizarea obligativității debitorului de a achita pensia de întreținere, între timp acumulându-se datorii debitoriale.

Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ) a prezentat Avocatului Poporului niște cifre uluitoare – restanța totală la plata pensiilor de întreținere constituie peste 700 mii de luni sau peste 58 mii ani, iar beneficiari ai acestor sume ar trebui să fie circa 49 mii copii. [38]

Actualmente, starea lucrurilor în domeniul studiat, se prezintă prin datele statistice furnizate de către UNEJ, pentru perioada 2020-2023, privind numărul de documente executorii transmise spre executare/încheiate care au ca obiect încasarea pensiei de întreținere[39], sintetizate în tabelul ce urmează:

DOCUMENTE EXECUTORII TRANSMISE SPRE EXECUTARE		
Anul	**Numărul de documente executorii parvenite**	**Numărul de documente executorii încheiate**
2020	2400	1200
2021	1800	1000
2022	1100	600
2023	1100	550

Analizând datele prezentate, în schema ce urmează, am prezentat dinamica transmiterii spre executare a documentelor executorii privind încasarea pensiei alimentare.



Din analiza numărului de documente executorii parvenite privind încasarea pensiei de întreținere putem constata că:

- dinamica numărului de documente executorii parvenite este negativă, fiind din 2020 până în 2023 în continuă scădere;
- în anii 2022 și 2023, numărul documentelor executorii parvenite este stabil – 1100, reprezentând o platformă stabilă care nu este predispusă la dinamici negative sau pozitive;
- nivelul social de încredere în mecanismele executive este nesatisfăcător.

Aceste statistici reflectă în mod evident nivelul scăzut de eficiență a mecanismelor de executare. Cu alte cuvinte, sistemul de executare național al Republicii Moldova se caracterizează printr-un grad ridicat de disfuncționalitate, care provine din conflictul profund dintre modelul juridic și realitatea socio-economică.

Urmare celor expuse supra, se impune necesitatea cercetării aspectelor teoretice și practice problematice, atât sub aspectul factorilor socio-economici, cât și prin prisma reglementărilor juridice:

1. Una din particularitățile specifice Republicii Moldova îl constituie gradul înalt de mobilitate socială, caracterizată printr-un proces intens de migrație intelectuală și de muncă. Cu alte cuvinte, tendința de emigrare a populației apte de muncă este unul dintre factorii fundamentali, bazat atât pe percepția de sine ca parte a structurii socioeconomice globale, cât și pe mecanismele existente de adaptare socială rapidă în alte state. Astfel, gradul înalt de predispunere spre migrație este una dintre caracteristicile societății contemporane, integrate în mediul extins al relațiilor sociale

și economice interstatale. Datele statistice arată că aproximativ un sfert din populația Republicii Moldova [4] fie desfășoară activități de muncă în alte țări, fie planifică să se angajeze într-un alt stat în viitorul apropiat.

Trebuie să ținem cont de faptul că procesele de migrație în Republica Moldova au un caracter sistemic, fiind un factor fundamental al realității sociale. Cu alte cuvinte, migrația este o consecință ireversibilă atât a reformei structurale a modelului economic global, cât și a crizei social-economice interne. Orientarea migrației creează disonanțe în sistemul național, contribuind la reducerea semnificativă a potențialului economic. Astfel, consecința migrației este o slăbire structurală a oricăror reforme economice naționale (din cauza scăderii generale a numărului populației active), precum și o creștere a presiunilor sociale asupra sistemului public de protecție socială, care este asociată cu o creștere constantă a numărului populației pasive din punct de vedere economic.

2. Republica Moldova parcurge un drum de evoluție culturală și valorică, rezultând într-o tranziție de la o societate predominant conservatoare la o societate liberă. Această transformare socială se corelează cu schimbarea percepției asupra conceptului de familie, astfel încât atât divorțurile, cât și familiile în care unul sau ambii părinți se află în străinătate, reprezintă o normă socială și familială. Cu toate acestea, adaptarea societății nu poate fi în contradicție cu interesul superior al copilului, motiv pentru care crearea unor mecanisme internaționale complementare permite, pe termen strategic, asigurarea mai eficientă a unor condiții favorabile pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

În acest context, este necesar să accentuam asupra nivelului scăzut de dezvoltare și mediatizare a instituțiilor de responsabilizare civică și familială, care provoacă escaladarea conflictelor familiale, afectând negativ percepția obligațiilor de întreținere [33, p.104] ca modalității de satisfacere a nevoilor fundamentale ale copilului. *Per a contrario*, mecanismul judiciar provoacă acutizarea relațiilor familiale, distrugând modelul de cooperare eficientă în acest domeniu.

În acest scop, este necesar să fie asigurată transformarea percepției obligației de întreținere nu ca un factor de conflict familial la nivel intern, ci ca o modalitate de realizare a interesului suprem al copilului. Indiferența față de dinamica socială și familială existentă duce la agravarea situației copiilor, făcând practic imposibilă socializarea și dezvoltarea lor eficientă și armonioasă.

3. Executorii judecătorești nu beneficiază de încrederea necesară pentru a funcționa eficient – numărul de hotărâri judecătorești adoptate privind obținerea pensiei de întreținere constituie în mediu cca 1400, însă documente executorii parvenite spre executare este unul mai mic. Cu alte cuvinte, acest mecanism instituțional se caracterizează printr-un nivel relativ ridicat de disfuncționalitate.

Nivelul scăzut de încredere în mecanismele de executare este inseparabil legat de nivelul general scăzut de încredere în instituțiile juridice. Astfel, societatea moldovenească poate fi caracterizată ca o societate a nihilismului juridic dezvoltat, adică specificul național este nivelul scăzut de încredere în instituțiile publice, care este asociat cu extrapolarea neîncrederii politice la restul instituțiilor publice [30].

În consecință, mecanismele juridice au nevoie nu numai de o adaptare pur juridică, ci și perceperea lor ca un „teren fertil" de încredere socială.

4. Executorii judecătorești subliniază că o problemă semnificativă în procesul executării hotărârilor judecătorești ce țin de încasarea pensiei de întreținere este numărul mare de persoane care nu au venituri oficiale. Datele statistice arată că aproximativ 40% din populație [4] se află în „umbra" relațiilor de muncă, adică fie că nu sunt angajați oficial, fie că nu raportează venitul său salarial real, ceea ce îngreunează posibilitatea executării obligațiilor de întreținere. O situație similară se observă și în contextul emigranților care nu sunt angajați în mod oficial. Totuși, extinderea mecanismelor de monitorizare și control intern la nivelul Inspectoratului de Stat al Muncii și al Serviciului Fiscal de Stat, precum și diversificarea instrumentelor internaționale în domeniul cooperării interstatale, vor permite formarea unor tendințe durabile de echilibrare și uniformizare a activității de muncă a populației.

Factorul „veniturilor mici" nu reflectă întotdeauna realitatea obiectivă, deoarece, de fapt, sistemul economic național nu este suficient de transparent [1, pp. 142-143]. În acest sens, întărirea controlului asupra tranzacțiilor este o prioritate națională, ceea ce ar permite atât normalizarea sectorului financiar [40, pp. 200-201], cât și asigurarea încasării obligațiilor de întreținere pe baza veniturilor reale.

Sistemul juridic autohton a fost ținut ostatic de problemele transparenței financiare [36, p. 66], ceea ce face imposibilă coordonarea eficientă în contextul obligațiilor de întreținere în societatea moldovenească modernă. Mecanismul de executare nu se poate adapta, reforma și moderniza în mod autonom, de sine stătător, ci este nevoie de o abordare sistemică a aspectelor de identificare a veniturilor reale

ale populației. Acest lucru va face posibilă echilibrarea obligațiilor de întreținere ale părinților, în urma căreia mai mulți copii vor primi mijloacele necesare pentru dezvoltarea lor armonioasă [35, p.293].

La fel și procesele migraționiste contribuie la scăderea nivelului de transparență a veniturilor reale ale populației. Astfel, migrația, contrar scopului de bază – obținerea surselor suplimentare de venit, a devenit un factor suplimentar care contribuie la un nivel mai scăzut de transparență financiară a sistemului social existent.

5. Deși instrumentele juridice disponibile executorilor judecătorești [8, art.74, 88, 105] corespund standardelor internaționale, reglementarea legală nu este în disonanță cu practica existentă. Potrivit informației furnizate de UNEJ RM, prin scrisoarea nr. 562 din 05.07.2024, la executarea documentelor executorii privind încasarea pensiei de întreținere pentru copii, executorii judecătorești se confruntă cu dificultăți practice, datorită lipsei mecanismelor eficiente de executare a acestor tipuri de documente executorii. [8, art.89, 110] Astfel, implementarea unor mecanisme internaționale suplimentare de cooperare în domeniul obligațiilor legate de obținerea pensiei de întreținere va avea un impact pozitiv, atât asupra nivelului de încredere instituțională, cât și asupra nivelului de dezvoltare social-juridică a societății moldovenești.

Un impediment în executarea documentelor executorii ce țin de obținerea pensiei de întreținere invocat de executorii judecătorești îl constituie eliminarea, prin declararea neconstituționalității, a unor măsuri de asigurare a executării documentului executoriu de care aceștia dispuneau: aducerea forțată a debitorului în fața executorului judecătoresc [23] și aplicarea interdicției de a-și perfecta pașaportul [24, 25], care anterior, fiind aplicate față de debitori, determinau în mare măsură eficacitatea procedurii de executare. În consecință, executorii judecătorești trebuie să dispună de instrumente mai eficiente pentru a asigura îndeplinirea garantată a obligațiilor privind pensia de întreținere.

O altă limitare a posibilităților de executare a documentelor executorii în materia pensiei de întreținere este instituirea expresă de către legiuitor a termenului de 6 luni pentru care poate fi aplicată față de debitorul întreținerii a interdicției de a părăsi hotarele Republicii Moldova. Această prevedere legală este impusă de reglementările internaționale [32] și practica CEDO. [15, para 26-32] În plus, pentru cetățenii RM care dețin și cetățenie română, interdicția aplicată nu produce niciun efect, or, aceștia circulă în baza pașapoartelor românești.

6. Domeniul cooperării internaționale în procesul executării obligațiilor de întreținere rămâne în mod paradoxal nepopular în contextul tendinței continue de aprofundare a dinamicii migratorii a populației. În consecință, prioritatea legiuitorului național legislației ar trebui să fie aprobarea reglementărilor prin care s-ar impune adaptarea mecanismului de executare la realitatea migrațională, prin instituirea unor instrumente eficiente și rapide de cooperare internațională în domeniul executării obligațiilor de întreținere - în special în ceea ce privește aspectele de cooperare cu țările care reprezintă prioritatea migrațională a cetățenilor Republicii Moldova.

Mecanismele internaționale existente în domeniul recunoașterii hotărârilor judecătorești străine în materia obținerii pensiei de întreținere sunt procesual complexe, pentru a fi înțelese, costisitoare din punct de vedere financiar și al duratei [5, p. 33], pentru a fi aplicate eficient de către creditorii întreținerii. Astfel, numeroși factori procesuali limitativi afectează negativ eficacitatea acestor instrumente internaționale.

Aproximativ 30% [41] din încălcările constatate de CtEDO, în hotărârile referitoare la Republica Moldova, se referă la art.6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil), cu o atenție deosebită acordată mecanismelor de executare silită. Cu alte cuvinte, mecanismul de cooperare juridică internațională în domeniul executării obligațiilor de întreținere suplinit prin instituirea unor autorități centrale naționale în temeiul Convenției privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei va permite armonizarea mai eficientă a practicii juridice naționale cu cerințele legale europene și internaționale.

Analiza datelor statistice arată că un mecanism suplimentar de cooperare internațională în domeniul obligațiilor legate de pensia de întreținere nu va avea un impact negativ evident asupra eficienței instituționale ale instanțelor naționale de judecată și executorilor judecătorești. Astfel, tendințele generale de reformare a justiției conturate în *Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025* și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia [28], în combinație cu programul de popularizare a mecanismelor alternative de protecție juridică, vor nivela și echilibra consecințele legate de creșterea numărului cazurilor de neexecutare a obligațiilor de întreținere.

Prin urmare, formarea unui nou instrument de cooperare internațională care va fi mai accesibil, modern și lipsit de birocratism excesiv reprezintă un pas progresiv în dezvoltarea mecanismelor naționale.

Rezumând cele expuse supra, conchidem că, aderarea Republicii Moldova la *Convenția de la Haga privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei*, va permite atingerea obiectivele instituite prin:

- consolidarea sistemului global de cooperare între autoritățile statelor contractante, facilitând obținerea pensiei de întreținere în străinătate;
- introducerea unor proceduri care să dea rezultate și care să fie accesibile, rapide, eficace, eficiente din punctul de vedere al costurilor, echitabile și adaptabile diferitelor situații;
- valorificarea celor mai bune soluții ale convențiilor de la Haga și ale altor instrumente internaționale existente, în special ale Convenției Națiunilor Unite privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate din 20 iunie 1956;
- oportunitatea de a profita de progresele tehnologice și crearea unui sistem flexibil, în continuă evoluție, conform schimbărilor lumii contemporane;
- facilitarea procesului de obținere a pensiei de întreținere în străinătate datorită recunoașterii și executării în mod automat a hotărârilor judecătorești privind pensia de întreținere emise;
- oferirea unei protecții sporite pentru beneficiarii pensiei de întreținere, asigurându-le că hotărârile judecătorești vor fi aplicate în mod corespunzător și că vor primi sprijinul necesar;
- stabilirea procedurilor standardizate pentru obținerea pensiei de întreținere, ceea ce ar reduce birocrația și ar accelera procesul;
- posibilitatea colaborării directe între autoritățile din Republica Moldova cu autoritățile din alte state contractante, pentru a asigura o soluționare eficientă a cererilor.

Pe de altă parte, creșterea eficacității procedurilor de executare în contextul obligațiilor de întreținere necesită o abordare cuprinzătoare care nu se limitează la o reglementare pur normativă [34, p. 107], ci și pentru a rezolva situația problematică existentă, prin realizarea următoarelor măsuri:

a. înăsprirea mecanismelor de control financiar și fiscal;
b. popularizarea instrumentelor de tranzacționare online în sectorul economic;
c. diminuarea plăților în „plic”;
d. introducerea unor mecanisme de stimulare în legislația fiscală pentru ieșirea din economia subterană;

b. extinderea mecanismelor de cooperare internațională în contextul obligațiilor de întreținere;
c. reducerea costului mecanismului de executare în litigiile importante din punct de vedere social, inclusiv obligațiile de întreținere;
d. extinderea pârghiilor și mecanismelor legale puse la dispoziția executorilor judecătorești în privința persoanelor care, cu bună știință și rea intenție, nu își îndeplinesc obligațiile de întreținere;
e. popularizarea instrumentelor alternative de soluționare juridică a litigiilor: inclusiv extinderea utilizării medierii în litigiile familiale.

În lumina celor enunțate, putem concluziona că, deși la nivel internațional și național există o serie de instrumente juridice în domeniu, totuși depistăm carențe existente între teoria și practica privind aplicarea eficientă a acestor instrumente.

În linii mari, reglementările procedurale naționale sunt conforme standardelor internaționale în materie și, în mare parte, sunt similare bunelor practici din țările europene [7, p. 116]. Cu toate acestea, există probleme care au la bază fie deficiențe/ carențe legislative sau instituționale, fie disfuncționalități în aplicarea corectă a cadrului normativ, care degenerează în încălcări ale drepturilor părților/ participanților procedurii de executare.

Extinderea mecanismelor de cooperare internațională în domeniul obținerii pensiei de întreținere constituie o obligație pozitivă a Republicii Moldova în virtutea tratatelor internaționale la care este parte [12, art. 3, 4, 18, 27; 10, art. 4, 8; 29, art. 5, 11, 33] și va avea un impact pozitiv asupra asigurării celor mai bune condiții de viață pentru existența fiecărui copil, oferindu-i un nivel de trai care să permită dezvoltarea lui fizică, mentală, spirituală, morală și socială adecvată.

Urmare a cercetării efectuate, analizând situația între anii 2019-2023 ce ține de adoptarea hotărârilor judecătorești privind încasarea pensiei de întreținere și coraportul documentelor executorii parvenite și încheiate pentru perioada 2020-2023, conchidem că aderarea Republicii Moldova la *Convenția de la Haga privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ar familiei* va permite constituirea un remediu efectiv instituit la nivel național, necesar în vederea asigurării unei conformări rapide a autorităților naționale (autohtone și străine) cu hotărârile judecătorești de obținere a pensiei de întreținere, care ar permite înlăturarea disfuncționalităților actuale existente în Republica Moldova pe această dimensiune.

BIBLIOGRAFIE:

1. ARSENE, Ion, MOLDOVAN, Dumitru. Evoluţia economiei subterane în Republica Moldova din perspectiva integrării europene. In: Competitivitatea şi inovarea în economia cunoaşterii, 22-23 septembrie 2017, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2017, Vol.4, pp. 137-144. ISBN 978-9975-75-899-4.

2. BALBO, N., BILLARI, F., MILLS, M. Fertility in Advanced Societies: A Review of Research. In: European Journal of Population, nr. 29, 2013, pp. 1-38.

3. BĂNĂRESCU, Anatolie. Principiile executării silite şi participanţii la executarea silită. In: Studia Universitatis Moldaviae (Seria Ştiinţe Sociale), 2015, nr. 8(88), pp. 74-76. ISSN 1814-3199

4. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. Populația în afara forței de muncă în trimestrul I 2024. [On-line]: https://statistica.gov.md/ro/populatia-in-afara-fortei-de-munca-in-trimestrul-i-2024-9430_61307.html (accesat pe 28.08.2024).

5. BLIŞCIAC, Cătălina. Dreptul la executarea actelor judecătoreşti civile în termen rezonabil prin prisma art.6 CEDO. In: Analele Ştiinţifice ale Universităţii de Stat din Moldova: . Științe socioumanistice, 26 septembrie 2016, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2016, Vol.2, SSU, pp. 31-34. ISBN 978-9975-71-682-6. ISSN 1857-2588.

6. CEBOTARI, Valentina. Noţiunea, caracterele juridice şi categoriile obligaţiei legale de întreţinere. In: Revista Institutului Naţional al Justiţiei, 2014, nr. 2(29), pp. 24-29. ISSN 1857-2405.

7. CHISTRUGA-SINCHEVICI, Inga. Practici de achitare a pensiei de întreținere a copiilor de către părinții debitori în situație de divorț. In: Revista de Filosofie, Sociologie şi Ştiinţe Politice, 2017, nr. 1(173), pp. 115-123. ISSN 1957-2294.

8. Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004. În: Monitorul Oficial Nr. 214-220 art. 704 din 05.11.2010

9. Codul Familiei nr. 1336 din 26.10.2000. În: Monitorul Oficial Nr. 47-48 art. 210 din 26.04.2001

10. Constituția Republicii Moldova nr. 1 din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial Nr. 78 art. 140 din 29.03.2016

11. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, adoptată la Roma la 04.11.1950, intrată în vigoare la 03.09.1953. Semnată de către Republica Moldova la 13.07.1995, ratificată şi intrată în vigoare la 12.09.1997. [On-line]: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ron (accesat pe 05.09.2024)

12. Convenția internațională cu privire la drepturile copiilor, adoptată prin Rezoluția de Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.44/25 la 20.11.1989,

intrată în vigoare la 20.09.1990. Ratificată de către Republica Moldova la 26.01.1993, intrată în vigoare la 25.02.1993. [On-line]: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115568&lang=ro (accesat pe 05.09.2024)

13. Hotărârea CtEDO din 03.02.2005 în cauza nr. 2577/02 Fociac v. Romania [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{"itemid":["001-68173"]} (accesat pe 20.08.2024).

14. Hotărârea CtEDO din 07.06.2005 în cauza nr. 71186/01 Fuklev v. Ukraine [On-line]:https://hudoc.echr.coe.int/rus#{"itemid":["001-140009"]}(accesat pe 20.08.2024).

15. Hotărârea CtEDO din 11.08.2021 în cauza nr. 5170/15 Stetsov v. Ukraine [On-line]:https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":["001-210136" (accesat pe 20.08.2024).

16. Hotărârea CtEDO din 14.06.2001 în cauza nr. 15840/02 Griţco v. Moldova [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{"itemid":["001-71859"]} (accesat pe 20.08.2024).

17. Hotărârea CtEDO din 17.06.2003 în cauza nr. 34647/97 Ruianu v. Romania [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":["001-122722"]} (accesat pe 20.08.2024).

18. Hotărârea CtEDO din 19.03.1997 în cauza nr. 18357/91 Hornsby v. Greece. [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":["001-100864"]} (accesat pe 20.08.2024).

19. Hotărârea CtEDO din 25.11.2005 în cauza nr. 67289/01 Sandor v. Romania. [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{"itemid":["001-122734"]} (accesat pe 20.08.2024).

20. Hotărârea CtEDO din 27.05.2003 în cauza nr. 50342/99 Sanglier v. France [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/rus#{"itemid":["001-68050"]} (accesat pe 20.08.2024).

21. Hotărârea CtEDO din 28.07.1999 în cauza nr. 22774/93 Immobiliare Saffi v. Italy [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":["001-58292"]} (accesat pe 20.08.2024).

22. Hotărârea CtEDO din 28.09.1995 în cauza nr. 19133/91 Scollo v. Italy [On-line]: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":["002-10106"]} (accesat pe 20.08.2024).

23. Hotărârea Curții Constituționale nr. 11 din 25.03.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 73 din Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24.12.2004 (aducerea forțată a debitorului). [On-line]: https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=767&l=ro (accesat pe 24.08.2024)

24. Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 17 din 10.05.2017 privind excepţia de neconstituţionalitate a unor prevederi ale articolului 22 alin. (1) lit. v) din Codul de executare (interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere). [On-line] https://www.constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=hotariri&docid=621 (accesat pe 25.08.2024)

25. Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 7 din 05.04.2011pentru controlul constituţionalităţii art.8 lit.g), art.11 alin.(4) din Legea nr.269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieşirea şi intrarea în Republica Moldova, cu modificările şi completările ulterioare, art.64 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 în redacţia Legii nr.143 din 2 iulie 2010 pentru modificarea şi completarea Codului de executare al Republicii Moldova. [On-line] https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=35&l=ro (accesat pe 25.08.2024)

26. Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova nr. 10 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea de către instanţele judecătoreşti a unor prevederi ale Codului de executare în cauzele civile. [On-line]:
https://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=342 (accesat pe 02.09.2024)

27. Kant, P., Pareek, S., Joshi H. Regression Analysis of Collinear Data using r-k Class Estimator: Socio-Economic and Demographic Factors Affecting the Total Fertility Rate (TFR) in India. In: Journal of Data Science, nr. 11, 2013, pp. 323-342.

28. Legea nr. 211 din 06.12.2021 pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. În: Monitorul Oficial Nr. 325-333 art. 496 din 31.12.2021

29. Legea nr. 370 din 30.11.2023 privind drepturile copilului. În: Monitorul Oficial Nr. 488-491 art. 864 din 21.12.2023

30. Magenta Consulting pentru Institutul pentru Politici și Reforme Europene. Primul sondajnațional de opinie publică privind integritatea în sectorul justiției. [On-line]: https://ipre.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport_Sondaj_Justitie4Moldova_05.02.2024_RO_Final.pdf (accesat pe 21.08.2024)

31. Oficiul Avocatului Poporului. Raport privind respectarea drepturilor şi libertăţilor omului în Republica Moldova în anul 2021. [On-line]: https://ombudsman.md/wp-content/uploads/2022/03/AP_raport_2021.pdf (accesat pe 24.08.2024).

32. Protocolul nr. 4 la Convenţia pentru apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor fundamentale, recunoscând anumite drepturi şi libertăţi, altele decât cele care figurează deja în Convenţie şi în primul Protocol adiţional la Convenţie din 16.09.1963. [On-line] https://prd-echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_RON (accesat pe 05.09.2024)

33. Sîrbu, Uliana. Neîndeplinirea obligațiilor de întreținere dintre membrii familiei și alte rude. Cauze șe efecte. In: Familia – factor existențial de promovare a valorilor etern-umane, Ed. 3, 12 mai 2023, Chișinău. Chișinău: CEP UPS „I.Creangă”, 2023, Ediția 3, pp. 99-107.

34. Strelciuc, Viorica, Cebotari, Valentina. Analiză comparativă a modalităților de executare a obligației de întreținere. In: Revista Naţională de Drept, 2023, nr. 2(250), pp. 103-109. ISSN 1811-0770. DOI: https://doi.org/10.52388/1811-0770.2023.2(250).11

35. Strelciuc, Viorica. Exercitarea cu bună-credință a obligației de întreținere. In: Integrare prin cercetare și inovare.: Științe juridice și economice, 7-8 noiembrie 2019, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2019, SJE, pp. 291-293. ISBN 978-9975-149-46-4.

36. Şargu, Nicu Constantin. Drepturile și obligațiile contribuabililor în cadrul controalelor fiscale și mecanismele de sancționare privind împiedicarea acțiunilor de control. In: EcoSoEn, 2022, nr. 1-2, pp. 60-67. ISSN 2587-344X. DOI: https://doi.org/10.54481/ecosoen.2022.1-2.08

37. The ESHRE Capri Workshop Group. Europe the continent with the lowest fertility (review). In: Human Reproduction Update. nr.16 vol. 6, 2010, pp. 590-602.

38. Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești din Republica Moldova. Obligația de întreținere între cine apare şi cum se stabileşte mărimea pensiei de întreținere. [On-line]: https://www.unej.md/en/news/obliga_ia-de-intre_inere-intre-cine-apare-i-cum-se-stabile_te-m_rimea-pensiei-de-intre_inere (accesat pe 23.08.2024).

39. Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești. Scrisoarea nr. 562 din 05.07.2024

40. Востриков, Денис. Эффективность государственного финансового контроля в Республике Молдова. In: Studia Universitatis Moldaviae (Seria Ştiinţe Exacte şi Economice), 2010, nr. 2(32), pp. 195-201. ISSN 1857-2073.

41. Центр Юридических Ресурсов Молдовы. Республика Молдова в Европейском Суде по Правам Человека в 2022 году. [On-line]: https://crjm.org/wp-content/uploads/2023/02/Republica-Moldova-la-CtEDO-in-2022_RU.pdf (accesat pe 08.09.2024).